

Din, dil ve sanat, toplumun temelini teşkil eden yaratıcı kuvvetlerdir

Toplumları yaratılan kuvvetler

Ulusların doğmasında, yaşamasında, kalkınmasında ilk faktör, yaratıcı etken rolünü oynayan varlıklar akılla ilintili olan bilinçüstü varlıklar değildir, bilinçaltının kendisidir. Bu bilinçaltını vareden akıl, mantık, bilim, felsefe değil, iç oluşlardır. Bunlar da din, dil, sanattır. Bir toplumun endüstri çağına girebilmesi için, endüstrinin yararlarını düşünmesi yetmez, her şeyden önce bir ulus olması gerekir.

Bu anlayışın doğruluğu bir kere kabul edilince toplum olgunlarını değerlendirme işinin üzerinde durmak gerekecektir. Böylelikle temel olguların önemi daha iyi anlaşılacaktır. Emile Durkheim'in Gökaltın anlayışına göre, toplum denilen teklerüstü varlığı meydana getiren «olgular» oniki tanedir. Şunlar: din, dil, ahlâk, hukuk, bilgi, sanat, teknik, ekonomi, aile, devlet, eğitim, sosyal morfoloji. Emil Durkheim bu olguların arasında sosyal morfolojiyi en geniş olgu olarak anlar sosyal olguların sosyal morfoloji ile açıklamak ister. Doğrudur. Ancak, yine Durkheim'e, geriye kalan onbir olgunun arasında değer ayrılığı olduğunu söz konusu etmemiştir. O, sosyal olguların hepsini bir kesimde, bir önemde götür, gibidir. Bu olguların hepsine birden «institution sociale» sosyal kurum demesi de bunu gösterir.

Benim anlayışına göre, bu sosyal olguların bir kısmı kuvvet (force), bir

kısmı kurum (institution), bir kısmı da ne kuvvet, ne de kurum olmayıp, oluşmakta olan olgulardır, ideallerdir. Öyle ise sosyal olguların hep bir sıraya dizecek yerde, benim yaptığım gibi üç katta yerleştirmek doğru olur. Alt katta sosyal kuvvetler, orta katta sosyal kuv-

vetler, üst katta idealler olmak üzere.

Din, dil, sanat, bu üç kuvveti sosyete yapısının temeline koymamız sebepsiz değildir. Çünkü bunlar toplumun yaratıcı kuvvetleridir. Bunlar, en ilkel toplumlarda bile vardır. Hem de toplumu en iyi, en çok karakterlendiren bir oluşumdur. İşte Avusturalyanın la vardır. İşte Avusturalyanın devlet, hukuk, bilgi, ekonomi, eğitim nedir bilmiyen iki klan

lı totemci toplumlarında bile bu üçer vardır. Devlet, hukuk, aile, teknik, ekonomiye gelince, bunlar sonradan, bu sosyal kuvvetlerden üreyen kurumlardır. Sosyal kurumların varolabilmesi için, sosyal kuvvetlerin bir toprak bölümünün üzerinde birleşmesi gerekir.

doğru olacaktır:

1. Kuvvet olguları (Facts de force)
2. Anatomi olguları (Facts d'anatomie)
3. Görev olguları (Facts de fonction)
4. Ülkü olguları (Facts d'aspiration)
5. Genel olgular (Facts généraux)

Kuvvet olguları temeldedir. Bunlar din, sanattır. Bunlar ol mayınca ötekiler olamazlar. Bu anlayışın pratikçe büyük önemi vardır. Bu gerçeği anlamıyan Uluslar kalkınamazlar. Çünkü kalkınma bilimle, endüstri ile demokrasi ile, cumhuriyetle başlamıyor, dinle, sanatla başlıyor. Ulusca kalkınmanın başlangıcı bu üçlerdir.

(I) İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Esquisse d'une division rationnelle de la sociologie.

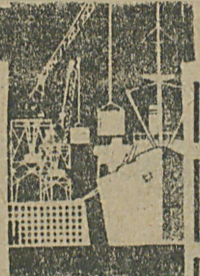
Yazan: İsmail Hakkı BALTACIOĞLU

İşte bu üç kurumun toplumlar için ana kurullar oldukları görülüyor. Sosyal işbölümünün ilerlemesiyle bu üç kurumdan bütün ötekiler sosyal kurumlar doğacak. Ben bu anlayışımı ilk defa olarak Uluslararası Sosyoloji Cemiyetinin XV inci kongresi ne sunduğum bir bildiriye açıklamıştım. (I) Bu teze göre, sosyal olguları şu beş bölüme ayırmak ve sıraya koymak

İKTİSAT DÜNYASI İKTİSAT

Özel Sektör yatırımlarına öncelik tanınacak

Özel sektörün yapacağı yatırımlarda tanınması gereken öncelikler Odalar Birliği tesbit edilmiş bulunmaktadır. Bu konu üzerinde önemle duran Türkiye Odalar Birliği mihallî ticaret ve sanayi odalarından mütalâa istenmiş bulunmaktaydı. Bihassa 15. kota yatırım listesinden ithalat yapmak isteyen firmaların durumları üzerinde büyük bir önemle durulacak ve öncelik için gereken değer verilecektir. Ön planda yapılacak olan yatırımların beş yıllık plana uygun olup olmadığı hususunda dikkat edilecektir. Plana uyumayan yatırımlarla ilgili ithalata müsaade edilmeyecektir. Ayrıca ithal edilecek olan yatırım malzemelerinin dahilinde imâl ve istihsal edilmek üzere de aynı şekilde durulacaktır. Özel sektör yatırımlarında da yerli mamüllerinin kullanılması ön plâna alınmaktadır. Dahilde imâl edilen yatırım malzemesinin ithalına müsaade edilmeyecektir. Hangi iş konularında yatırım yapılabilir, hususları üzerinde de aynı önemle durulacaktır. İhracatı yapılabilir, mamüller için yatırım malzemeleri ithaline de öncelik verilecektir. Diğer özel sektör yatırımlarının, ancak ihracatı yapılabilecek

GÜNLÜK OLAYLAR

Ereğli Demir Çelik

birçok sanetleri bitiren

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerde İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanhisi

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTWRT0200307